

**STRATEGIA NAȚIONALĂ
de prevenire și combatere a traficului de ființe umane
pentru anii 2018-2023**

I. INTRODUCERE

Traficul de ființe umane constituie o încălcare a libertății și demnității individuale și este o formă gravă de infracțiune, care are consecințe majore asupra vieții și sănătății ființei umane și continuă să reprezinte o amenințare față de securitatea, și dezvoltarea durabilă a societății contemporane, precum și un pericol transnațional. În contextul globalizării, tipurile și formele de manifestare ale TFU devin tot mai complexe și latente. Printre principalele provocări cu care se confruntă actorii implicați în lupta împotriva TFU au fost identificate: date limitate de cercetare, fluxuri mixte de imigranți, nivelul insuficient de identificare a victimelor, frica de a colabora cu autoritățile, barierele culturale, cultura legală limitată, insuficiența și capacitatea redusă a cadrelor naționale.

Republica Moldova rămâne a fi o țară de origine, într-o măsură mai mică – țară de tranzit. În ultimii ani au fost înregistrate cazuri, în care Republica Moldova a fost și țară de destinație. Din perspectiva țărilor de destinație pentru cetățenii noștri, geografia acestora în ultimii ani este în continuă schimbare, rezumată la apariția unor destinații noi, precum și dispariția altora. Principalele țări de destinație (din perspectiva numărului de victime) continuă să fie Federația Rusă, Turcia, Ucraina, regiunea Cipru de Nord și Emiratele Arabe Unite. Totodată, se evidențiază și alte destinații noi precum Israel, Azerbaidjan, Austria, Norvegia, Elveția, ș.a. De asemenea, s-au înregistrat cazuri în spațiul UE, precum în: Germania, Cehia, Italia, România, Spania, Polonia, Franța, Grecia. Totodată, menționăm că potrivit datelor statistice ale Ministerului Afacerilor Interne în ultimii ani se înregistrează creșterea numărului de victime, exploatate în interiorul țării și în UAT din partea stânga a Nistrului.

Republica Moldova prin ratificarea instrumentelor internaționale și-a asumat angajamentul în ceea ce privește lupta împotriva TFU și prin urmare, este monitorizată de către evaluatorii externi (GRETA, Departamentul de Stat al SUA, UNODC, etc.) pentru a determina gradul de realizare a prevederilor acestor instrumente. În scopul monitorizării atingerii obiectivelor și rezultatelor planificate, realizării activităților de prevenire și combatere a TFU, precum și în vederea gestionării riscurilor, anual se elaborează rapoartele naționale. Concluziile și recomandările acestor rapoarte reflectă necesitățile de consolidare a politicilor naționale pentru următoarea etapă de implementare.

Până în prezent, politica națională în domeniu a fost realizată în conformitate cu prevederile planurilor naționale de prevenire și combatere a TFU, aprobate de către Guvern (6 planuri realizate începând cu anul 2001) și a Strategiei SNR pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale TFU (2009-2016), adoptată de către Parlament. Realizarea activităților prevăzute în Planul național pentru perioada anilor 2014 – 2016, precum și în Strategia SNR s-au finalizat în anul 2016. Monitorizarea și coordonarea activităților incluse în 2 documente de politici distincte au evidențiat un șir de lacune, precum: dublarea eforturilor și a resurselor, perioade și indicatori diferiți de raportare, sisteme diverse de colectare a datelor statistice, etc. În acest context s-a impus necesitatea elaborării unui document strategic comun, care să acopere toate segmentele existente ale dezvoltării politicilor în acest domeniu. Totodată, și în vederea înglobării obiectivelor strategice ale statului în lupta împotriva fenomenului TFU, armonizării și consolidării eforturilor instituțiilor/organizațiilor competente și cu interes, a fost elaborată Strategia națională de prevenire și combatere a TFU pentru perioada 2018-2023.

Scopul Strategiei naționale constă în dezvoltarea durabilă a sistemului național de prevenire și combatere a TFU prin prisma paradigmei 4P.

Strategia va asigura continuitatea politicii de stat, privind reformarea relațiilor de cooperare națională și transnațională între organizațiile guvernamentale, nonguvernamentale și interguvernamentale pentru implementarea măsurilor de prevenire și combatere a TFU, în vederea

promovării drepturilor victimelor și prezumatelor victime ale TFU, conform principiilor respectării drepturilor omului și a egalității de șanse între femei și bărbați. De asemenea, Strategia va contribui la implementarea Planului național de acțiuni privind implementarea Acordului de asociere RM – UE pentru anii 2017-2019 și a Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022.

II. ANALIZA SITUAȚIEI ȘI DEFINIREA PROBLEMELOR

Pe parcursul celor zece ani de implementare a politicilor de prevenire și combatere a TFU, instituțiile competente au acumulat experiență în domeniul de referință. Republica Moldova este Parte la Convenția CoE privind lupta împotriva TFU, Convenția ONU împotriva criminalității organizate transnaționale și a Protocolului adițional privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor. De asemenea, este parte la Convenția CoE privind cooperarea în materie penală, Convenția CoE cu privire la Drepturile Copilului, Convenția CoE pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, etc.

Prevederile actelor internaționale au fost transpuse în cadrul legal național prin adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova în octombrie 2005 a Legii cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și ulterior au fost dezvoltate și aprobate actele normative de implementare. Codul penal definește TFU drept infracțiune, prin art.165 intitulat "traficul de ființe umane" și art. 206 intitulat "traficul de copii". Există și prevederi în CP referitoare la infracțiunile conexe TFU, cum ar fi utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane (art. 165¹ Cod penal), sclavia și condițiile similare sclaviei (art. 167 Cod penal), munca forțată (art.168 Cod penal), scoaterea ilegală a copilului din țară (art.207 Cod penal), recurgerea la prostituția practică de un copil (art.208² Cod penal), proxenetismul (art.220 Cod penal), publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora (art.213¹ Cod penal), trafic de organe (art.158 Cod penal), organizarea cerșetoriei (art.302 Cod penal), organizarea migrației ilegale (art.362¹ Cod penal).

La nivel național au fost create și dezvoltate organe consultative pentru monitorizarea și coordonarea activității autorităților publice, organizațiilor nonguvernamentale și organizațiilor internaționale: CN CTFU, Consiliul coordonator al organelor de drept cu atribuții în domeniul combaterii TFU de pe lângă Procurorul General, Grupului comun de analiză a riscurilor în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a TFU și a migrației ilegale, CT, EMT. De asemenea au fost instituite și structuri publice specializate: CCTP, Secția specializată în cadrul PG, UNC (susținută până în august 2017 din surse externe), SP al CN CTFU în cadrul Căminului de Stat.

Pe de o parte, asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale TFU s-a realizat în cadrul SNR, al cărui scop constă în organizarea optimă a protecției și asistenței victimelor TFU, realizarea măsurilor de prevenire a TFU, consolidarea eforturilor tuturor actorilor implicați în prevenirea și combaterea acestui fenomen. În vederea dezvoltării SNR au fost create, instruite și echipate EMT, CAP, 6 centre regionale de plasament pentru victimele și potențialele victime ale TFU, finanțate de la bugetul de stat. La 2 iunie 2016 a fost inaugurat un nou serviciu specializat pentru copii victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și TFU, în cadrul CAP, care oferă plasament temporar, de criză sau plasament de lungă durată. Conform cadrului legal în vigoare, MSMPS este responsabil de efectuarea tuturor acțiunilor ce țin de pregătirea și demararea procedurilor de repatriere, fiind în acest sens prevăzute anual resurse financiare în bugetul de stat. Ținând cont de faptul că, mecanismul de realizare a acestui serviciu este imperfect, MSMPS continuă să beneficieze de susținere financiară și de expertiză suplimentară din partea Misiunii OIM în Moldova. Menționăm și crearea, funcționarea Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii „Telefonul Copilului” 116 111, gestionat de MSMPS și prestat de CI „La Strada”, având scop sporirea nivelului de protecție a drepturilor copiilor prin accesul direct și gratuit la consiliere psiho-emoțională și informarea acestora despre drepturile lor și modalitățile prin care acestea pot fi realizate și apărute. Un avantaj al acestui serviciu este și prevenirea traficului de copii, referirea la asistență și protecție calificată pentru copii.

Pe de altă parte, instituțiile organelor de drept și-au consolidat treptat capacitățile și eforturile întru investigarea și urmărirea penală a cauzelor de TFU. Evaluatorii internaționali au salutat eforturile întreprinse de instituțiile organelor de drept, în vederea cooperării internaționale, în special prin

introducerea prevederilor legale cu privire la crearea Echipelor comune de investigații și inițierea creării acestora cu unele state. Prin Legea nr. 113 din 28.05.2015 a fost ratificat Acordul de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust care are drept scop întărirea cooperării între Republica Moldova și Eurojust în combaterea infracțiunilor grave, în special crima organizată și terorismul. Au fost apreciate instruirile realizate pentru specialiștii organelor de drept, bazate pe o abordare multidisciplinară, precum și eforturile depuse întru investigarea și urmărirea penală a cauzelor penale, inclusiv a celor cu implicarea oficialilor. Armonizarea și sistematizarea datelor statistice, de asemenea, constituie un rezultat pozitiv important pentru analiza dinamicii și tendințelor fenomenului TFU, precum și pentru monitorizarea situației din domeniu, care urmează a fi consolidat.

Pentru implementarea eficientă și monitorizarea politicii în domeniu a fost elaborată Strategia de comunicare a Secretariatului permanent cu actorii din domeniul prevenirii și combaterii TFU, a cărei misiune este să asigure o comunicare interinstituțională dintre toți actorii antitrafic și să asigure vizibilitatea/transparența rezultatelor obținute. Un instrument eficient de comunicare/informare a devenit pagina web www.antitrafic.gov.md.

Realizările Republicii Moldova în acest domeniu au fost și mai sunt posibile datorită asistenței tehnice internaționale prin realizarea diverselor proiecte și a susținerii valoroase a partenerilor de implementare, dar este necesar de a depune eforturi suplimentare din partea Guvernului pentru a asigura durabilitatea rezultatelor obținute. Tot aici menționăm că, mai există fenomene socio-economice, care favorizează TFU, cum ar fi: sărăcia, șomajul, violența în familie, corupția, etc., dar și criza economică din țările de destinație.

Provocările menționate mai sus necesită consolidarea eforturilor comune ale autorităților administrației publice cu organizațiile neguvernamentale naționale, cooperarea cu alte state și cu organizații internaționale competente pentru a menține și dezvolta o politică coerentă și sistemică în domeniul dat. Ca răspuns, Guvernul își asumă angajamentul, prin aprobarea prezentei Strategii, care însumează obiective de prevenire și combatere a TFU, stabilite în conformitate cu paradigma celor 4P a politicii, recomandată de standardele internaționale în acest domeniu: prevenire; protecție; pedepsire; parteneriat, pentru a răspunde provocărilor.

2.1. Măsurile generale de susținere

2.1.1. Coordonarea acțiunilor de prevenire și combatere a TFU

La nivel național a fost dezvoltat mecanismul, care asigură coordonarea *politicii naționale* în domeniul combaterii TFU, *activităților organelor de drept* în domeniul combaterii infracțiunilor de TFU și a *activităților privind acordarea asistenței nemijlocit victimelor și potențialelor victime ale TFU în cadrul SNR*. Acesta funcționează la toate nivelurile administrației publice, și include nu numai instituții ale administrației publice centrale și locale, dar și organe consultative interdepartamentale (Schema 1). La 26 iulie 2017 Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 594 “cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate”. În temeiul hotărârii, un număr de ministere, membre ale CN CTFU au fost reorganizate, ceea ce a atras după sine și modificarea componenței instituționale a CN CTFU, dar și a competențelor acestor instituții.

Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 80 din 05.05.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a Hotărârii Guvernului nr. 314 din 22.05.2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice, alte două instituții importante în activitatea comunității antitrafic: Î.S., „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” și Camera de Licențiere - autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Economiei s-au reorganizat, prin transformare și respectiv prin fuziune (absorbție) cu Instituția publică nou creată „Agenția Servicii Publice”. În acest context, Schema 1 este redată în formulă actualizată a componenței CN CTFU.

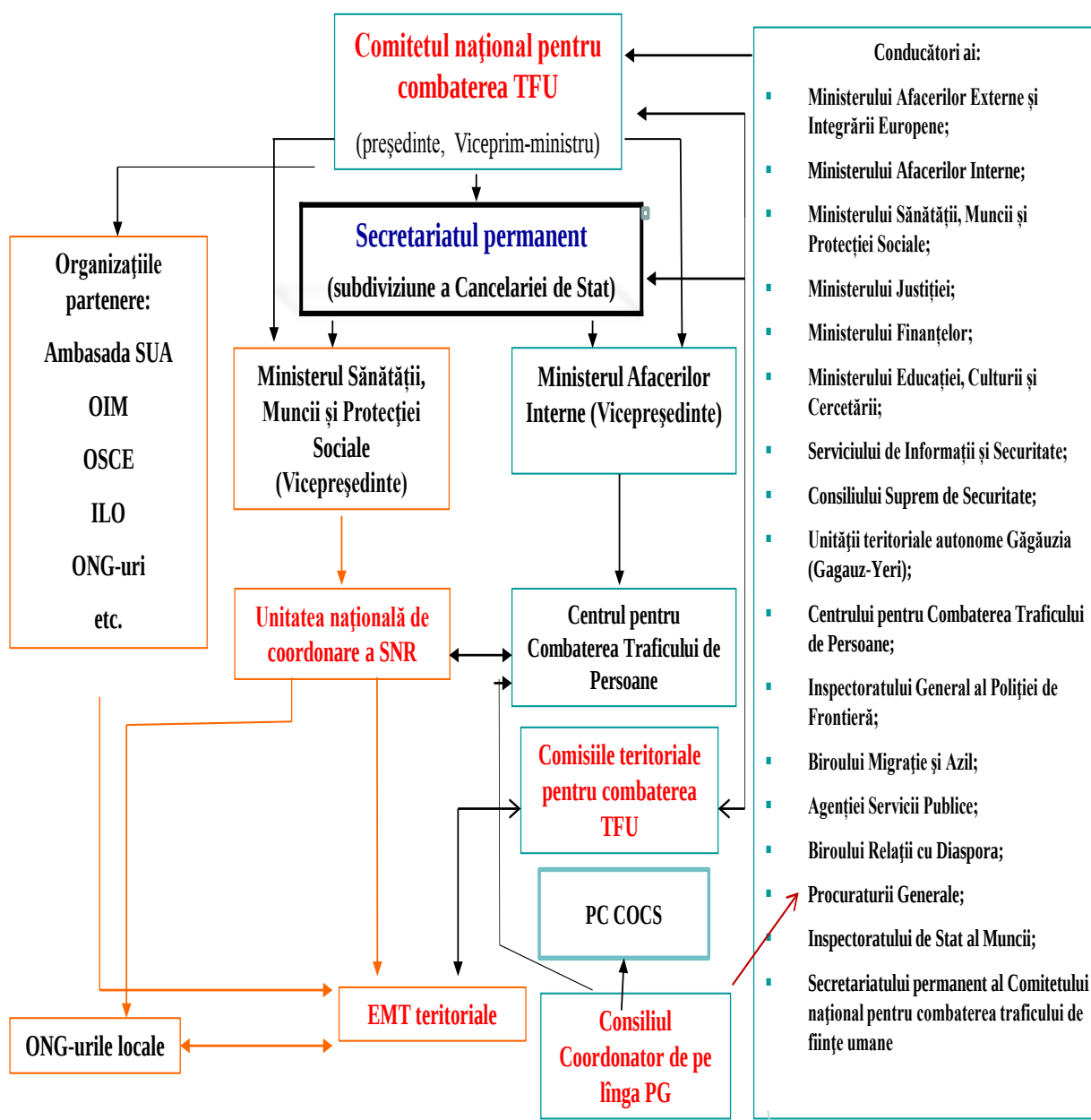
Atribuțiile organelor de coordonare sunt reflectate în cadrul normativ, după cum urmează:

- 1) Regulamentul cu privire la aprobarea componenței Comitetului național pentru combaterea TFU (Hotărârea Guvernului nr.472 din 26.03.2008), prin care se stabilește componența, funcțiile și statutul Comitetului, funcțiile președintelui și secretarului, frecvența reuniunilor etc.;
- 2) Regulamentul-cadru al comisiilor teritoriale pentru combaterea TFU (Hotărârea Guvernului nr. 234 din 29.02.2008);

- 3) Regulamentul Consiliului Coordonator al organelor de drept cu atribuții în domeniul combaterii traficului de ființe umane pe lângă Procurorul General, aprobat prin Ordinul Procurorului General la **28.06.2013**,
- 4) Regulamentul de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire (Hotărârea Guvernului nr. 228 din 28.03.2014),
- 5) Regulamentul de organizare și funcționare a Grupului comun de analiză a riscurilor în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a TFU și a migrației ilegale, aprobat la 28.07.2014.

În procesul de lucru s-a constatat că mecanismul de coordonare permite asigurarea unei abordări multidisciplinare și intersectoriale, precum și participarea societății civile în soluționarea problemelor ce țin de domeniu, în conformitate cu standardele internaționale și regionale. Totodată, s-au identificat și situații în care, unele verigi ale mecanismului nu funcționează în corespundere cu provocările actuale.

Mecanismul instituțional de realizare a politicii ^{Schema 4}

Probleme identificate:

- 1) Volumul sporit de activitate a personalului SP în legătură cu reducerea unei unități a acestuia, în urma reformei Cancelariei de Stat.
- 2) Activitatea insuficientă a CT și capacități de colaborare reduse ale acestora cu ONG-urile locale.
- 3) Capacitatea insuficientă a Unității naționale de coordonare a SNR, fiind instituționalizată recent în cadrul MSMPS.

2.1.2. Cadrul legal și de reglementare

Legea privind prevenirea și combaterea TFU nr. 241-XVI din 20 octombrie 2005 definește cadrul instituțional pentru prevenirea și combaterea TFU, obligațiile și atribuțiile Guvernului în acest domeniu, organelor de specialitate ale administrației publice centrale și locale, drepturile victimelor TFU, precum și stabilește aspecte importante cu referire la cooperarea cu alte state și cu organizații internaționale și regionale competente în domeniu. Codul Penal criminalizează TFU prin 2 articole distincte (art. 165 și 206), iar CPP reglementează activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești și prevede proceduri speciale de audiere a adulților și copiilor, care se aplică inclusiv asupra victimelor TFU, martorilor și are drept scop protejarea persoanei. Strategia SNR pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale TFU pentru anii 2009-2016, a avut scopul de integrare a sistemului național de protecție și asistență a victimelor TFU în sistemul de asistență socială.

În vederea realizării prevederilor actelor enunțate au fost aprobate următoarele acte normative: Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și protecție a victimelor TFU și a standardelor minime de calitate; Regulamentul privind procedura de repatriere a copiilor și a adulților - victime ale TFU, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți, Ghidul de identificare a victimelor și potențialelor victime ale TFU, aprobat prin Ordinul MMPSF (nr. 33 din 20.02.2012), Ghidul pentru profesioniști „Managementul de Caz pentru copiii identificați fără însoțitori legali pe teritoriile altor state” aprobat prin Ordinul MMPSF (nr. 52 din 25.04.2014). Recomandările experților naționali și internaționali au identificat necesitatea modificării și completării cadrului legal în corespundere cu evoluțiile în domeniul respectiv.

Probleme identificate:

- 1) Legea privind prevenirea și combaterea TFU nu definește clar noțiunea de prezumată victimă, nu conține elementele SNR, modul de identificare a victimelor și prezumatelor victime ale TFU, precum și atribuțiile instituțiilor cu competențe în implementarea SNR.
- 2) Ghidul de identificare a victimelor și potențialelor victime ale TFU nu corespunde necesităților de identificare a victimelor, prezumatelor victime ale TFU și totodată, nu este reactualizat în corespundere cu noile modificări legale.
- 3) Este necesar de asigurat un mecanism de referire către sistemul de asistență socială a persoanelor defavorizate pentru actorii din domeniu.
- 4) Lipsa reglementărilor în Legea nr. 547 din 25.12.2003 asistenței sociale, cu privire la reabilitarea victimelor TFU.

2.1.3. Dezvoltarea capacităților profesionale ale specialiștilor

Dezvoltarea capacităților profesionale ale specialiștilor este o componentă esențială a asigurării implementării eficiente a politicii în domeniu. Remarcăm faptul că, modulele de instruire sunt incluse în sistemul de formare continuă și recalificare profesională a specialiștilor pentru specialiștii instituțiilor de stat cu atribuții în domeniu. Procurorii și judecătorii sunt instruiți conform planurilor de formare continuă ale INJ, care pun accent pe domeniile prioritare stabilite prin documentele strategice, inclusiv combaterea TFU, pe modificările în legislație, pe necesitatea aplicării uniforme a legislației, cunoașterea actelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești naționale și internaționale. Un rol important în îmbunătățirea calității activității acestora din diverse autorități publice centrale și locale, precum și a celor din cadrul ONG-urilor, îl are formarea multidisciplinară, desfășurate atât în țară, cât și peste hotare. Aceste instruiri permit participanților să

dobândească cunoștințe și abilități noi, să stabilească legături și relații de cooperare cu omologii din alte state. Formarea multidisciplinară determină funcționarea eficientă a EMT în cadrul SNR, Echipelor Comune de Investigație, etc. Actualmente, nu sunt curricule aprobate pentru instruirilor specialiștilor din cadrul EMT. Având în vedere reformele instituționale, fluctuația sporită a cadrelor, se indentifică noi necesități de formare continuă. Este de menționat că, în mare parte instruirile se realizează din contul surselor externe.

Probleme identificate:

- 1) Nu este finalizată acțiunea de încorporare a unor module cu privire la TFU în sistemul de formare și recalificare profesională a specialiștilor din cadrul autorităților publice cu competențe în domeniu: polițiști, asistenți sociali, lucrători medicali, psihologi, mediatorii comunitari, avocați, parajuriști, etc.
- 2) Insuficiența abilităților profesionale a specialiștilor organelor de drept, care realizează activitatea de investigare, urmărire penală a cauzelor de TFU.
- 3) Lipsa instruirilor specializate a echipelor de bord a transportului avia, feroviar și auto transnațional, privind prevenirea fenomenului TFU.
- 4) Lipsa organizării de către instituțiile statului a instruirilor mixte a specialiștilor din cadrul sistemului de protecție socială și organele de drept.
- 5) Resurse financiare bugetare limitate pentru instruirea specialiștilor.
- 6) Secția specializată din cadrul PG este insuficient dezvoltată sub aspectul capacităților analitice și resurselor necesare, urmare a reorganizării.

2.1.4. Colectarea și analiza datelor statistice, cercetări

Colectarea sistematică a datelor statistice se realizează de către instituțiile competente în prevenirea și combaterea TFU. Până în anul 2009 colectarea și analiza datelor a fost realizată segmentar, în mare parte de societatea civilă și organizații internaționale. Lipsa informațiilor fiabile despre fenomen a generat critici din partea partenerilor internaționali în perioada anilor 2005 – 2010, fapt care a impulsionat și crearea SP în 2011, avînd în competență și monitorizarea implementării Planului național de prevenire și combatere a TFU, elaborarea anuală a *Raportului național în domeniul prevenirii și combaterii TFU*. Acestea pot fi accesate pe pagina web: www.antitrafic.gov.md. SP a elaborat, pilotat și modificat Programul electronic de colectare a datelor statistice, care conține 6 formulare cu indicatori specifici. Formularele sunt completate de către instituții conform competențelor, dar rămâne necesar revizuirea acestora în raport cu evoluțiile și tendințele din domeniu.

De asemenea, începând cu anul 2013, CCTP elaborează Raportul anual privind Monitorizarea situației în domeniul TFU - *analiza stării și dinamicii infracționale*, cu concluzii, prognoze și recomandări și care sunt publice, plasate pe pagina web www.igp.gov.md. Totodată, în scopul consolidării capacităților de analiză a riscurilor la nivel național în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a TFU și a migrației ilegale Grupul comun de analiză a riscurilor constituit din reprezentanții organelor de drept, începând cu anul 2015 elaborează Rapoarte analitice semestriale în domeniul respectiv. În același timp, conform prevederilor art.11 alin. (8) al Legii privind prevenirea și combaterea TFU, PG efectuează periodic analiza fenomenului, tendințelor privind prevenirea și combaterea TFU, despre ce informează CN CTFU și Consiliul Suprem de Securitate.

În vederea unei coordonări eficiente a activităților autorităților cu competențe în domeniul asistenței victimelor și potențialelor victime ale TFU și implementarea eficientă a SNR, dar și cu scopul colectării datelor pe fiecare caz asistat, MSMPS a inclus în SIAAS modulul pe domeniul de referință. MSMPS elaborează anual Raportul de monitorizare a procesului de implementare a SNR.

În pofida celor expuse mai sus, instrumentele menționate mai sus de colectare a datelor nu sunt suficient eficiente pentru a reda un tablou de ansamblu la nivel național pe domeniu. Colectarea datelor, cercetările și studiile realizate actualmente sunt sporadice și de asemenea nu au drept țință reflectarea anumitor segmente pe domeniul TFU.

Probleme identificate:

- 1) Formularele Programului electronic de colectare a datelor statistice al SP nu corespund în totalitate noilor tendințe în domeniu.
- 2) Modulele SIAAS, nu sunt pe deplin funcționale, și nu conțin drept beneficiar prezumata victimă a TFU.
- 3) Specialiștii CCTP prelucrează manual până în prezent datele statistice privind cauzele penale, deoarece a expirat licența pentru Programul electronic automatizat și nu toți specialiștii CCTP sunt instruiți în utilizarea Programului dat.
- 4) Insuficiența cercetărilor/studiilor relevante pe domeniul TFU.

2.1.5. Gestionarea eficientă a resurselor financiare.

Activitățile în domeniul prevenirii și combaterii TFU incluse în Planul Național, sunt finanțate nu numai din contul bugetului de stat, dar și din contul surselor externe. Cooperarea cu donatorii externi oferă suport pentru realizarea complexă a obiectivelor trasate. Anual, în bugetul de stat se planifică resurse financiare în corespundere cu capacitatea financiară a statului. Pentru anul 2017 întru prevenirea și combaterea TFU și violenței în familie în bugetul de stat au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 8,4 mil.lei, din care în bugetul MSMPS, pentru întreținerea CAP – 3,4 mil.lei și repatrierea victimelor TFU – 0,4 mil.lei și 4,6 mil.lei transferate cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru întreținerea centrelor sociale din acest domeniu. Mijloacele financiare bugetare acoperă doar parțial necesitățile reale pentru prestarea serviciilor, celelalte mijloace fiind alocate din sursele externe, cu preponderență de către Misiunea OIM în Moldova.

Din Fondul asigurării obligatorii de asistență medicală sunt susținute CSPT. Pentru anul 2016 (2017) de către CNAM au fost contractate 37 CSPT în cuantum total de circa 10,9 mln. lei, precum și CCSM. Pentru anul 2016 (2017) de către CNAM au fost contractate 37 CCSM în cuantum total de circa 13,5 mln. lei. Aceste resurse financiare sunt utilizate inclusiv în vederea prevenirii TFU.

Statul prin angajamentele asumate urmează treptat să preia întreaga responsabilitate în realizarea acțiunilor de prevenire și combatere a TFU.

Probleme identificate:

- 1) Riscul asigurării funcționării serviciilor în legătură cu modificarea mecanismelor noi de finanțare a centrelor.
- 2) Nu sunt alocate mijloace pentru finanțarea acțiunilor de prevenire a TFU, campanii, acțiuni de informare.
- 3) Capacități insuficiente ale angajaților instituțiilor de stat în domeniul estimării costurilor pentru acțiunile de implementare a documentelor de politici și lipsa metodologiei de calculare a acestora la elaborarea CBTM.

2.2. Prevenirea traficului de ființe umane

2.2.1. Informarea publicului larg

Informarea publicului larg se realizează prin intermediul mijloacelor de informare în masă (difuzare video TV, articole în presă, publicarea informațiilor și a publicității sociale pe panourile publicitare, în rețelele de socializare, etc.). Campaniile de informare au fost îndreptate nu numai în vederea atragerii atenției publicului la problema TFU, dar și asupra schimbărilor modelelor de comportament în societate, ca exemplu: evitarea învinuirii victimelor TFU, în special - victime ale exploatarei sexuale, exploatarei prin muncă. Totodată, campaniile desfășurate până în prezent nu au fost focusate pe anumite grupuri de specialiști, ramuri ale economiei sau angajatori. Sectorul agricol a fost identificat ca unul dintre sectoarele în care are loc de cele mai multe ori TFU intern, în scop de exploatare prin muncă. Astfel, este necesar de a consolida capacitatea specialiștilor din aceste sectoare, pentru prevenirea cazurilor de TFU și reducerea cererii de TFU în scop de exploatare prin muncă.

Acțiunile de informare a copiilor de vârstă școlară se realizează de către cadrele didactice, în conformitate cu programul școlar, care încurajează studiul subiectului ce ține de TFU și metode de autoapărare, ca parte a activităților extrașcolare în instituțiile de învățământ primar și secundar general. Tematica respectivă este completată cu alte teme cum ar fi egalitatea de șanse între femei și bărbați, drepturile omului și demnitatea umană. Suplimentar, în școli, tabere de vară pentru copii, instituții rezidențiale de plasament, organizațiile neguvernamentale desfășoară o varietate de activități interactive

privind prevenirea TFU și fenomenelor conexe din contul asistenței tehnice internaționale. Aceste măsuri sunt completate de teatrul social prin spectacole tematice, concursuri desfășurate și expoziții de opere de artă, foto și de film, artă plastică, etc.

Este de remarcat faptul că, toate campaniile de informare în masă sunt realizate în principal de către organizațiile nonguvernamentale cu sprijinul asistenței tehnice externe în parteneriate cu instituțiile publice. Cu toate acestea, în ultimii ani, această experiență a fost preluată și de stat. Acest lucru se reflectă în organizarea acțiunilor anuale pe parcursul unei săptămâni, dedicată Zilei europene de combatere a TFU - 18 octombrie, coordonată de către SP și se desfășoară la nivel național.

Probleme identificate:

- 1) Populația nu este informată suficient cu privire la evoluția fenomenului TFU și a riscurilor existente.
- 2) Nu sunt întreprinse măsuri suficiente de informare a angajatorilor asupra răspunderii juridice pentru diminuarea cererii în scop de exploatare prin muncă în interiorul țării
- 3) Angajatorii din sectorul agricol și zootehnic nu sunt informați suficient în vederea sporirii cunoștințelor asupra angajării legale și evitării exploatarei prin muncă.
- 4) Colaborarea insuficientă a instituțiilor publice cu mass-media în vederea reflectării fenomenului TFU
- 5) Diaspora este informată insuficient despre fenomenul TFU, consecințele acestuia și actorii la care pot să se adreseze în caz de necesitate.

2.2.2. Reducerea vulnerabilității

SNR, începând cu anul 2006 a fost dezvoltat drept un sistem unitar în prevenirea TFU prin reducerea vulnerabilității și este considerat ca una din practicile bune regionale. Cele mai vulnerabile grupuri, care au beneficiat de asistență și protecție în cadrul SNR sunt absolvenții școlilor internat, copiii rămași fără ocrotire părintească, șomerii, tinerii din mediul rural, copiii de etnie romă, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice rămase singure în urma migrației, mamele solitare, etc. Aceste persoane au primit nu doar asistență din punct de vedere informațional, dar și asistență directă pentru reducerea vulnerabilității - orientarea și formarea profesională, includerea pe piața forței de muncă, asistență în dezvoltarea abilităților antreprenoriale, după caz alte forme de protecție. Menționăm totodată, că în perioada de implementare a SNR, nu toți membrii EMT se implică în procesul de referire a beneficiarilor la asistență cu scopul de reabilitare și reintegrare în comunitate. Deoarece în această perioadă au fost dezvoltate mai multe mecanisme de asistență și protecție a grupurilor vulnerabile, pentru viitor, SNR se va concentra pe reabilitarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU. Aspectele de reducere a vulnerabilității populației rămâne un obiectiv major al sistemului național de asistență socială.

Politica de ocupare a forței de muncă este de asemenea orientată în reducerea vulnerabilității prin suportul suplimentar pentru anumite categorii de șomeri, printre care se regăsesc și victimele TFU, diversificând măsurile active în acest sens.

Totodată, în instruirile anuale ale specialiștilor din ATOFM este necesar să fie integrat subiectul prevenirii și combaterii TFU și în acest context urmează de dezvoltat o curriculă specifică. În calitate de formatori sunt și specialiști din instituțiile competente, care împărtășesc experiența profesională, dar nu se ghidează în baza unui program pe acest segment. Ulterior, este necesar de inclus un modul distinct în prevenirea TFU în procesul de informare și instruire a persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

Trebuie să menționăm că sunt gestionate un șir de linii fierbinți, care pot fi accesate pe pagina web: www.antitrafic.gov.md. Linia fierbinte a MAEIE lansată în anul 2010, are drept scop informarea persoanelor care au decis să emigreze (emigranții, potențialii emigranți). Recent, Procuratura Generală a instituit "Linia Verde Antitrafic" la numărul (+373)69999021 sau adresa de email antitrafic@procuratura.md, la care pot fi semnalate fapte de TFU precum și crime conexe.

Probleme identificate:

- 1) Implicarea insuficientă a APL la identificarea și dezvoltarea programelor de re/integrare socială în vederea reducerii vulnerabilității .
- 2) Interacțiunea insuficientă dintre mecanismul SNR și cel intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatarei și traficului.

- 3) Lipsa programului de instruire a specialiștilor din ATOFM pentru informarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă despre riscurile TFU.

2.2.3. Controlul administrativ

Monitorizarea activității agențiilor economice private din sectoarele vulnerabile în ceea ce privește posibila implicare a acestora în scheme de TFU, trebuie să rămână o prerogativă a statului. Pentru anumite genuri de activități cum ar fi angajarea în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate, antrenarea/înscrierea studenților în cadrul programelor de schimb cultural și educative, care prevăd oferirea unui loc de muncă temporar plătit pe perioada vacanței de vară, precum și pentru activitatea de turism, este necesar de obținut licență conform cadrului legal. **La moment se restabilesc competențele instituționale de control administrativ, urmare a reformei APC.**

Probleme identificate:

- 1) Statul nu deține controlul asupra activității agențiilor matrimoniale cu cetățeni străini, precum și serviciile de escortă și hoteliere care sunt vulnerabile la TFU și exploatare în interiorul țării.
- 2) Nu sunt elaborate standarde de auto-reglementare (coduri de etică) în aceste domenii.
- 3) Lipsesc mecanisme clare de monitorizare și control a agențiilor private de angajare a cetățenilor în câmpul muncii peste hotare..

2.3. Asistența socială și protecția victimelor și prezumatelor victime ale TFU

2.3.1. Identificarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU

Este important ca toți actorii implicați în identificarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU să utilizeze același mecanism de identificare. Instituțiile abilitate în domeniu aplică metode și instrumente de identificare, ținând cont de procedurile de identificare sectoriale și intersectoriale, prevăzute în Regulamentul de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul SNR, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 228 din 28.03.2014 și Ghidul cu privire la identificarea victimelor și potențialelor victime ale TFU aprobat prin ordinul MMPSF. Până la momentul actual, nu a fost stabilit un mecanism și instituția competentă în oferirea statutului prezumatei victime a TFU. Un impediment în identificare ține și de persoanele nedocumentate, instituțiile competente au întreprins măsuri de a îmbunătăți procedurile de documentare prin modificarea și completarea cadrului legal, **dar mai rămâne necesar de a îmbunătăți aceste proceduri de stabilire a provenienței copilului pe linie maternă în cazul în care lipsește actul medical constatator al nașterii.**

La identificarea pro-activă a victimelor TFU de către angajații IGPF sunt utilizate profilurile de risc elaborate de Grupul comun de analiză a riscurilor în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a TFU și a migrației ilegale. Reieșind din prevederile actelor nominalizate, subliniem că informarea de la primul contact cu victima și prezumata victimă a TFU despre dreptul lor la asistență în cadrul SNR, constituie una din atribuțiile de bază ale specialiștilor din cadrul SNR.

În identificarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU își aduc aportul și reprezentanții societății civile, prin intermediul liniilor fierbinți, campaniilor de sensibilizare cu materialele informative și bunele practici. În același context, menționăm despre rolul mass-mediei pe acest segment.

Până în prezent, nu a fost pusă problema monitorizării colaboratorilor de poliție, în partea ce ține de măsura în care aceștia informează, la primul contact, victimele TFU despre drepturile lor (nu există date statistice). În acest sens, pentru viitor, este necesar de colectat și analizat aceste date.

Conform tendințelor actuale se observă că unele dintre prezumatele victimele ale TFU, nu se asociază cu acest statut și/sau refuză să colaboreze cu instituțiile organelor de drept din următoarele motive:

- nu doresc să fie stigmatizate;
- frica de a fi respinse de către persoanele apropiate și de comunitate;
- frică față de traficanții de ființe umane;
- neîncrederea în servicii instituțiilor publice;
- frică de a fi arestate, expulzate și/sau sancționate pentru încălcarea regimului de ședere în țara de destinație;
- nu recunosc că experiența prin care au trecut constituie TFU;

- dependența de persoanele care le exploatează, etc.

De asemenea, materialele informative, în special pentru victimele TFU, sunt elaborate sporadic de partenerii de implementare în concordanță cu obiectivele proiectelor implementate și a organizațiilor pe care le reprezintă. Apare necesitatea de a evalua capacitatea autorităților publice în elaborarea materialelor informative în raport cu competențele instituționale și focusate pe interesele beneficiarilor pe care îi asistă.

Regulamentul de organizare și funcționare a structurii și a efectivului-limită ale Biroului migrație și azil – instituția care asigură implementarea politicii în domeniul migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor, nu prevede careva atribuții în identificarea victimelor sau prezumatelor victime ale TFU printre cetățenii străini. Astfel, în legătură cu fluctuația masivă a migranților în Europa, inclusiv creșterea numărului cetățenilor străini și în Republica Moldova în ultimii ani, este necesar de colaborat în acest sens, pentru consolidarea capacităților specialiștilor pe acest segment.

Totodată, fenomenul cerșitului în care sunt implicați copiii a luat amploare în ultima perioadă, în special mun. Chișinău, dar și în alte localități ale republicii. Aceștia sunt de multe ori impuși să cerșească chiar de părinți sau tutori, fiind copii rămași fără îngrijire părintească în urma migrației, din familii monoparentale sau familii în situații vulnerabile.

Probleme identificate:

- 1) Unele dintre EMT nu au demonstrat același nivel de performanță și eficiență în ceea ce privește identificarea și asistarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU.
- 2) Lipsa mecanismului și a instituției competente în oferirea statutului prezumatei victime a TFU.
- 3) Proceduri imperfecte de documentare a victimelor și prezumatelor victime ale TFU, inclusiv de stabilire a provenienței copilului pe linie maternă.
- 4) Organele de drept nu întotdeauna informează victimele TFU într-o formă accesibilă înțelegerii acestora.
- 5) Insuficiența materialelor informative privind drepturile victimelor și prezumatelor victime ale TFU, precum și serviciile care pot fi accesate în caz de necesitate.
- 6) Capacitatea redusă a specialiștilor în identificarea victimelor printre străini, în special refugiații și solicitanții de azil.
- 7) Lipsa serviciului primar mobil în vederea identificării timpurii a cazurilor de TFU pentru copii.

2.3.2. Repatrierea victimelor și potențialelor victime ale TFU

Cadrul normativ legal în vigoare (Hotărârea de Guvern nr. 948 din 07.08.2008) stabilește procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale TFU, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți. Conform acestora se realizează repatrierea în țară a victimelor TFU (adulți și copii), a copiilor neînsoțiți de părinți sau de reprezentanți legali aflați pe teritoriul statelor străine și a victimelor traficului ilegal de migranți; identificarea părinților sau a altor reprezentanți legali ai copiilor, a victimelor traficului lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu limitată, precum și se oferă protecție, în regim de urgență. Cheltuielile suportate în procesul de repatriere sunt acoperite în mare parte din resursele bugetare, cu remarcă că pînă în anul 2008, cheltuielile legate de repatrierea persoanelor, erau suportate doar de către Misiunea OIM din Moldova și Fundația „Terre des Hommes”.

Deoarece, procesul de repatriere pentru adulți necesită adoptarea unor decizii rapide, este dificil organizarea finanțării acestora pentru procurarea biletelor, achitarea cheltuielilor pentru deplasările însoțitorilor, precum și argumentarea riscurilor pentru mijloacele financiare transferate, dar misiuni de repatriere nerealizate, nu se valorifică în totalitate resursele bugetare planificate anual. De asemenea, resursele planificate nu pot fi executate în totalitate, deoarece și prognozarea cazurilor de repatriere nu poate fi estimată cu exactitate. Reieșind din dificultățile descrise, în continuare, se mai solicită sprijin din partea organizațiilor internaționale în cofinanțarea/finanțarea procedurilor de repatriere pentru adulți.

Urmare celor expuse, în vederea eficientizării procedurilor de repatriere, Republica Moldova depune eforturi în încheierea acordurilor bilaterale, însă, pînă la moment nu s-a reușit încheierea acordurilor bilaterale cu Federația Rusă, Ucraina și Emiratele Arabe Unite, state în care, în ultimii ani, au fost depistate cele mai multe victime ale TFU. De asemenea a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 948 prin care au fost înlocuite noțiunea de „victime a traficului ilegal de migranți” cu noțiunea „persoane aflate în situație de dificultate” și alte modificări, care vor îmbunătăți procedura de repatriere.

Probleme identificate:

- 1) Instruirea insuficientă a specialiștilor de la nivel local în domeniul aplicării procedurilor de repatriere.
- 2) Procedurile de utilizare a resurselor financiare nu sunt adaptate la natura și contextele de organizare a misiunilor de repatriere, ceea ce împiedică deseori valorificarea acestora.

2.3.3. Reabilitarea și (re)integrarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU

În cadrul SNR, victimelor și prezumatelor victime ale TFU li se oferă asistență, protecție, socializare, reintegrare în familie și în comunitate prin prisma respectării drepturilor omului. Asigurarea necondiționată a acestor drepturi are loc în conformitate cu planurile individualizate de asistență. EMT monitorizează procesul de reabilitare și incluziune socială, profesională și familială a victimelor și prezumatelor victime, și acordă suportul necesar în vederea prevenirii marginalizării sociale a acestora. Asistența victimei și prezumatei victime a TFU se acordă atât de către instituțiile publice, cât și de către ONG-uri. Serviciile de criză sunt oferite doar de către CAP (serviciu de specializare înaltă) și costurile acestor servicii sunt acoperite și din surse externe. Rămâne a fi consolidat mecanismul de referire în cadrul SNR a beneficiarilor dintre cele 3 nivele de administrare publică pentru a asigura o reintegrare durabilă. De asemenea, este important să dezvoltăm programe de formare a abilităților antreprenoriale cu scopul îmbunătățirii angajării victimelor și prezumatelor victime în câmpul muncii.

Asigurarea durabilității programelor de reabilitare și reintegrare pe termen mediu și lung, este o provocare și necesită consolidarea mecanismului de finanțare și redistribuirea resurselor bugetare pentru buna funcționare a centrelor regionale de asistență și altor servicii. Totodată, este important de stabilit o reglementare clară a responsabilităților actorilor din cadrul SNR (în special CAP și EMT) în procesul de coordonare și monitorizare post-reabilitare având drept scop dezvoltarea competențelor acestora în monitorizarea de lungă durată a cazurilor în cadrul SNR.

Probleme identificate:

- 1) Dezvoltare insuficientă a serviciilor (publice) sociale, inclusiv mijloacele financiare bugetare insuficiente pentru aceste scopuri.
- 2) Nivel scăzut de reintegrare a victimelor pe piața forței de muncă.
- 3) Insuficiența programelor de asistență pe termen lung pentru victimele copii.
- 4) Insuficiența programelor de dezvoltare a abilităților antreprenoriale.
- 5) Referirea la un nivel scăzut a victimelor în cadrul SNR de către colaboratorii organelor de drept.
- 6) Nivel scăzut de cunoștințe a specialiștilor din domeniu, în ceea ce privește oportunitățile de reabilitare și reintegrare socio-economice existente.
- 7) Cooperarea ineficientă între cele trei nivele ale SNR (comunitar, raional și național).
- 8) Lipsa mecanismului de reglementare a procedurii de achitare pentru serviciile de plasament a victimelor TFU dintre autoritățile publice locale.

2.4. Pedepsirea**2.4.1. Urmărirea penală și judecarea cauzelor**

CCTP a fost creat în anul 2005 cu competență de organ de constatare, urmărire penală și special de investigație a infracțiunilor de TFU și a infracțiunilor conexe pe întreg teritoriul Republicii Moldova, subordonat direct ministrului afacerilor interne. CCTP a fost creat după principiul task force, întrunind reprezentanți detașați din instituțiile organelor de drept (SIS, SV, IGPF, CNA, etc.). Ca rezultat al reformei MAI, CCTP a fost transferat în subordinea Inspectoratului Național de Investigație al Inspectoratului General de Poliție. Pe parcursul ultimilor ani, CCTP a dezvoltat în mod semnificativ abilitățile specialiștilor de a gestiona și analiza datele, privind fenomenul TFU, desfășurarea activității de analiză a riscurilor în raport cu infracțiunile de TFU și cele conexe. Începând cu anul 2014 elaborează și publică anual Raportul de monitorizare a fenomenului TFU - analiza stării și dinamicii infracționale. Una dintre atribuțiile CCTP constă în realizarea măsurilor speciale de investigație și efectuarea măsurilor proactive de investigații în scopul identificării victimelor și prezumatelor victime ale TFU.

Din momentul creării sale, CCTP desfășura urmărirea penală împreună cu subdiviziunea specializată a PG pentru combaterea TFU. Începând cu 1 august 2016, în legătură cu reforma PG,

atribuțiile acestei subdiviziuni au fost revizuite, menținându-și funcțiile de management metodic, fiind și abilitată în promovarea politicilor antitrafic, monitorizarea și unificarea activității procurorilor în domeniul antitrafic. Concomitent a fost creată PC COCS cu atribuția de exercitare și conducere a urmăririi penale în comun cu ofițerii de investigație a CCTP a cauzelor privind infracțiunile de TFU comise de grupuri criminale organizate. Cauzele de complexitate redusă sunt investigate de poliție și procuratura teritorială, precum și de către procurori specializați din procuraturile teritoriale.

Cooperarea între Inspectoratele teritoriale de poliție cu CCTP este una dificilă. Având o subordonare ierarhică multiplă, CCTP nu are competență de a solicita direct informație din teritoriu referitoare la cauzele de TFU.

La momentul de față nu există o specializare a judecătorilor pe examinarea cauzelor TFU, instruirea se realizează de către INJ pentru toți judecătorii. În cadrul examinării de către instanțele de judecată a cauzelor penale se atestă unele deficiențe în tratarea corespunzătoare a victimelor, în respectarea drepturilor victimelor și evitarea revictimizării acestora.

Pe parcursul ultimilor ani se atestă o poziție activă a procurorilor în vederea efectuării investigațiilor financiare paralele, sechestrării bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni în vederea confiscării ulterioare în beneficiul statului, ceea ce ar contribui la susținerea mecanismului de compensație financiară a victimelor.

Urmărirea penală pe cazurile de trafic întâmpină deseori dificultăți din cauza comportamentului victimei care este specific în cadrul procedurii penale, cum ar fi refuzul de a participa la acțiuni procesuale, plecarea peste hotare, etc. Acest comportament se datorează într-o anumită parte și lipsei consilierii victimei din punct de vedere informațional și psihologic, ceea ce poate fi exclus prin implementarea eficientă a prevederilor Legii nr. 137 din 29.07.2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor.

Altă dificultate rezidă din caracterul transfrontalier al majorității cazurilor de TFU. Având preponderent un caracter transfrontalier, traficul de persoane (TFU, TC, trafic de migranți) ca regulă are loc în două sau mai multe țări sau în regiuni nerecunoscute de Republica Moldova, fapt ce complică desfășurarea urmăririi penale și administrarea probatoriului necesar pentru stabilirea adevărului. Aceste provocări determină și mai mult organele de drept de a recurge la aplicarea potențialului oferit de investigarea cazurilor de TFU în cadrul unor echipe comune de investigații, dar și la suportul oferit de organizațiile internaționale.

Probleme identificate:

- 1) Pregătirea insuficientă a judecătorilor în abordarea cauzelor penale de TFU și crime conexe.
- 2) Dificultăți la efectuarea investigării și urmăririi penale din cauza lipsei aptitudinilor și resurselor necesare în domeniu de către organele teritoriale.
- 3) Insuficiența resurselor PC COCS pentru realizarea obiectivelor propuse.
- 4) Lipsa controlului autorităților Republicii Moldova asupra UAT din partea stângă Nistrului, privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală și citarea martorilor sau victimelor.
- 5) Dezvoltarea insuficientă a bazei materiale, programelor software, mentenanța lor.
- 6) Existența curenților în interacțiunea dintre organele de drept implicate în procesul penal pe cazurile de TFU.
- 7) Nu este aplicată suficient procedura de efectuare a investigațiilor financiare, în vederea confiscării proprietății dobândite prin comiterea de infracțiuni de TFU în favoarea statului, precum și investigații cu privire la utilizarea tehnologiei informaționale.
- 8) Subordonarea ierarhică multiplă a CCTP în cadrul MAI condiționează parcurgerea a mai multor trepte pentru adoptarea unei decizii finale, ceea ce crează impedimente la interacțiune și reacție imediată la provocări.
- 9) CCTP nu dispune de o strategie de dezvoltare instituțională.

2.4.2. Protecția victimelor și a martorilor în procesul penal

Legea nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat reglementează condițiile, volumul și modul de acordare a asistenței juridice garantate de stat întru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, intereselor lui legitime. Legea prevede expres acordarea asistenței juridice garantate de stat calificate copiilor victime ale infracțiunilor, însă pentru vicimele

TFU (adulte) nu prevede aceste drepturi explicit. În anul 2008 a intrat în vigoare Legea nr. 105 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, ce prevede asigurarea securității participanților la procesul penal. Organul abilitat cu protecția martorilor și altor participanți la procesul penal funcționează ca subdiviziune a Ministerului Afacerilor Interne.

În vederea consolidării sistemului de justiție prietenos copilului victimă/martor, în anul 2012 a fost introdus în CPP art. 110¹, care prevede audierea martorului minor în spații special amenajate, dotate cu mijloace audio, video, utilizând asistența intervievatorului. De asemenea, în anul 2012, cu sprijinul asistenței tehnice internaționale a fost lansat oficial un sistem special de audiere sub formă de conferințe video, care a fost instalat în incinta curților de apel și în trei edificii ale procuraturii. Ulterior, PG a creat și funcționează 8 camere de audiere a minorilor din contul bugetului de stat și a elaborat și pus în aplicare următoarele acte departamentale în domeniul respectiv:

- Instrucțiunea cu privire la audierea victimelor TFU;
- Ghidul metodologic cu privire la instrumentarea cauzelor cu copii victime/martori ai infracțiunilor.

Este necesar de elaborat standarde minime de calitate pentru realizarea audierilor în conformitate cu rigorile internaționale.

Probleme identificate:

- 1) Nu există norme legale explicite care ar asigura o asistență juridică garantată de stat calificată pentru victimele adulte ale TFU.
- 2) Tratare necorespunzătoare a victimelor contrar standardelor internaționale de către reprezentanții organelor de drept.
- 3) Revictimizarea prin audieri repetate neîntemeiate a victimelor TFU adulți și copii.
- 4) Lipsa standardelor pentru funcționarea camerelor de audiere a minorului victimă/martor.

2.4.3. Restabilirea drepturilor victimelor TFU și acordarea compensațiilor

Accesul la informații cu privire la procedurile judiciare și administrative relevante într-o limbă pe înțelesul victimei este asigurat prin faptul că victima poate beneficia de interpret în cadrul procedurilor penale. În cazul în care victima solicită să fie recunoscută ca parte civilă, organul de urmărire penală o recunoaște în această calitate, cu intentarea unei acțiuni civile care poate să cuprindă solicitări de a recupera atât prejudiciul material, cât și cel moral de la traficant.

În anul 2016, a fost adoptată Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor nr. 137 din 29 iulie 2016 și prevederile legii au drept scop crearea cadrului legal pentru asigurarea unor condiții minime de reabilitare a victimelor infracțiunilor, precum și pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale acestora. De asemenea, actul legislativ reglementează categoriile de victime ale infracțiunilor cărora li se aplică prevederile sale, organizarea și funcționarea mecanismului de protecție și reabilitare a victimelor infracțiunilor, modul și condițiile de compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune. Prevederile prezentei legi referitoare la acordarea compensației, au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2018 și vor fi elaborate actele normative de aplicare a legii.

Probleme identificate:

- 1) Mecanismului insuficient de funcționare a Legii nr. 137 din 29.07.2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunii în partea compensării financiare a victimelor.
- 2) Ineficiența aplicării institutului acțiunii civile în procesul penal pe cazurile de TFU.

2.5. Parteneriat internațional

Semnarea acordurilor de colaborare între state și instituții similare din aceste state constituie instrumente deosebit de necesare pentru cooperarea în domeniul urmăririi penale a infracțiunilor de TFU, identificării și repatrierii victimelor TFU, inclusiv acordarea asistenței necesare acestora, deoarece TFU în majoritate este o crimă organizată și transnațională. În acest sens, Republica Moldova a semnat acorduri multilaterale și bilaterale, în mod special cu țări de destinație.

O provocare rămâne semnarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea în domeniul repatrierii copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți și a Acordului

între Republica Moldova și Ucraina privind cooperarea în domeniul repatrierii copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți. În vederea stabilirii contactelor formale și informale în prevenirea și combaterea TFU cu autoritățile competente ale statelor din Orientul Mijlociu și Asia responsabile de subiectul TFU au fost întreprinse mai multe măsuri din partea autorităților din Republica Moldova, dar pînă la moment nu avem semnat un document.

Un rol important în organizarea acțiunilor de prevenire și combatere a TFU îl constituie cooperarea Republicii Moldova cu diverse organizații internaționale, și misiuni ale organizațiilor internaționale în Moldova, cu competențe în domeniul vizat și care acordă Guvernului Republicii Moldova expertiză și asistență externă.

Pentru intensificarea și dezvoltarea cooperării internaționale în domeniul combaterii TFU, în 05.04.2012 a fost inclus un articol nou 540² în CPP, care reglementează crearea echipelor comune de investigații, iar prin Ordinul comun al Procurorului General, Ministrului Afacerilor Interne, Directorului General al Serviciului Vamal și Directorului Centrului Național Anticorupție din 23 iulie 2014 a fost aprobată *Instrucțiunea cu privire la constituirea și activitatea echipelor comune de investigații*. În vederea eficientizării activității în acest domeniu, procurorii au fost orientați în vederea creării Echipelor Comune de Investigații, fiind concomitent instruiți în acest domeniu. În anii precedenți de către procurori au fost înaintate mai multe cereri de creare a ECI cu țările solicitate, dar fie că nu au răspuns la solicitări, fie că au refuzat la acțiuni comune.

Republica Moldova a semnat la 10 iulie 2014, în or. Haga, Olanda, la sediul Eurojust Acordul de Cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust, ratificat prin Legea nr. 113 din 28.05.2015, în vigoare începînd cu 21.10.2016 și care constituie o platformă de cooperare judiciară internațională pe segmentul TFU. De asemenea, în vederea asigurării interacțiunii cu toți reprezentanții organelor de drept din alte țări, precum și din organizații internaționale/europene și structuri specializate ale UE (SELEC, EUROPOL, INTERPOL, EUBAM) în cadrul IGP a fost format Centrul cooperare polițienească internațională.

Probleme identificate:

- 1) Lipsa acordurilor bilaterale de asistență juridică cu unele țări de destinație și de tranzit.
- 2) Deficiențe la crearea Echipelor comune de investigații.

III. OBIECTIVE GENERALE. IMPACTUL ȘI REZULTATUL AȘTEPTAT

3.1. Măsuri generale de susținere

3.1.1. Coordonarea activităților de prevenire și combatere a TFU

Obiectiv general: Asigurarea implementării politicii naționale în domeniul prevenirii și combaterii TFU, bazată pe o coordonare eficientă și o consolidare a cooperării cu partenerii de implementare.

Impact așteptat: Politica națională în domeniul prevenirii și combaterii TFU eficient coordonată și implementată de către instituțiile de stat în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale, internaționale și interguvernamentale.

Rezultate așteptate:

- a) Acțiuni noi realizate cu scop de dezvoltare a parteneriatului dintre reprezentanții organelor consultative (CN CTFU, GTC al SP, Consiliul coordonator al organelor de drept pe lângă Procurorul General, CT, EMT), instituțiilor de stat cu organizațiile neguvernamentale, internaționale și interguvernamentale.
- b) UNC a SNR consolidată în cadrul MSMPS.

3.1.2. Cadrul legal și de reglementare

Obiectiv general: Reglementarea relațiilor în domeniul prevenirii și combaterii TFU, în conformitate cu principiile respectării drepturilor omului și a egalității de șanse între femei și bărbați.

Impact așteptat: Cadrul legal național armonizat în conformitate cu principiile respectării drepturilor omului și a egalității de șanse între femei și bărbați.

Rezultate așteptate:

- a) Cadrul legal național îmbunătățit în vederea acordării asistenței și protecției victimelor și prezumatelor victime ale TFU și TC.
- b) Definiții, noțiuni, reglementări adoptate cu privire la noile forme de exploatare, criminalizarea cerșitului de către adulți.

3.1.3. Dezvoltarea capacităților profesionale ale specialiștilor

Obiectiv general: Dezvoltarea capacităților profesionale în domeniul prevenirii și combaterii TFU în vederea promovării eficiente a politicii de prevenire și combatere a TFU.

Impact așteptat: Specialiștii dispun de capacități profesionale în vederea promovării eficiente a politicii de prevenire și combatere a TFU.

Rezultate așteptate:

- a) Module noi de formare și recalificare profesională a specialiștilor din cadrul autorităților de stat: polițiști, asistenți sociali, lucrători medicali, psihologi, mediatori comunitari, avocați, parajuriști, etc. elaborate și incorporate în curriculumurile respective.
- b) Specialiștii organelor de drept, care realizează activitatea de investigare, urmărire penală și judecare a cauzelor de TFU au formate abilități profesionale necesare.
- c) Echipele de bord a transportului avia, conducători ai transportului feroviar și auto transnațional instruiți
- d) Instruiri mixte a specialiștilor din cadrul sistemului de protecție socială și organele de drept realizate.
- e) Resurse financiare bugetare planificate pentru instruirea specialiștilor
- f) Curricule de instruire a specialiștilor din EMT elaborate și aprobate.

3.1.4. Colectarea și analiza datelor statistice, cercetări

Obiectiv general: Garantarea disponibilității și accesibilității la informațiile și datele statistice, relevante și veridice fenomenului TFU.

Impact așteptat: Informații și date statistice disponibile și accesibile, relevante fenomenului TFU în procesul promovării politicii de prevenire și combatere a TFU.

Rezultate așteptate:

- a) Programul electronic al SP ajustat și actualizat la cerințele evaluatorilor internaționali și la noile tendințe ale fenomenului TFU și specialiști instruiți pe acest segment.
- b) Modulul SIAAS-ului pe domeniul TFU actualizat și funcțional.
- c) Program electronic automatizat pentru prelucrarea datelor pe cauzele penale în cadrul CCTP reînnoit și specialiști instruiți în utilizarea programului dat.
- d) Cercetări/studii cu scop de reflectare a tendințelor de TFU realizate.

3.1.5. Gestionarea eficientă a resurselor financiare

Obiectiv general: Consolidarea mecanismelor de planificare și gestionare a resurselor financiare din bugetul de stat pentru implementarea acțiunilor în domeniul vizat.

Impact așteptat: Mecanisme de planificare și gestionare a resurselor financiare din bugetul de stat pentru implementarea acțiunilor în domeniul vizat consolidate.

Rezultate așteptate:

- a) Mijloace financiare planificate în bugetul de stat și bugetele locale pentru realizarea acțiunilor de prevenire și combatere a TFU.
- b) Specialiști instruiți în domeniul planificării CBTM, bugetului pentru anul următor, precum și atragerii surselor externe.
- c) Mecanisme de estimare a costurilor serviciilor acordate victimelor și prezumatelor victime ale TFU elaborate, ajustate și aprobate.

3.2. Prevenirea traficului de ființe umane

3.2.1. Informarea publicului larg

Obiectiv general: Creșterea gradului de informare a publicului larg despre fenomenul TFU.

Impact așteptat: Reacția de răspuns a populației la manifestările fenomenului TFU și crimelor conexe TFU.

Rezultate așteptate:

- a) Populația Republicii Moldova, cetățenii străini sunt informați despre fenomenul TFU și crimele conexe TFU;
- b) Angajatorii, inclusiv din sectorul privat sunt familiarizați cu răspunderea juridică pentru săvârșirea crimelor legate de TFU și de infracțiunile conexe.
- c) Angajatorii din sectorul agricol și zootehnic sunt informați/instruiți despre procedura legală de angajare și evitarea situațiilor de exploatare prin muncă.
- d) Reprezentanții mass-media sunt instruiți asupra reflectării subiectelor ce țin de prevenirea și combaterea TFU.
- e) Diaspora este informată despre fenomenul TFU, consecințele acestuia și instituțiile la care pot să se adreseze în caz de necesitate.

3.2.2. Reducerea vulnerabilității

Obiectiv general: Reducerea vulnerabilității cetățenilor la TFU

Impact așteptat: Populația este informată despre pericolul fenomenului TFU și este asigurată cu materiale informative de referință în vederea oferirii protecției și are acces la programe de asistență și protecție.

Rezultate așteptate:

- a) Sunt dezvoltate și accesibile persoanelor în stare de vulnerabilitate, inclusiv persoanelor în căutarea unui loc de muncă, programe de reducere a vulnerabilității;
- b) Este facilitat accesul potențialilor emigranți la piața de muncă națională și de peste hotare în condiții echitabile și protejate;
- c) Este asigurat accesul persoanelor în stare de vulnerabilitate la serviciile necesare;
- d) Sunt dezvoltate și consolidate competențe profesionale și antreprenoriale ale persoanelor în stare de vulnerabilitate, inclusiv a persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

3.2.3. Controlul administrativ

Obiectiv general: Consolidarea mecanismelor de reglementare și control a activității agenților economici privați, în scop de prevenire a exploatarei.

Impact așteptat: Agenții economici privați sunt descurajați să creeze condiții, care generează TFU și exploatarea.

Rezultate așteptate:

- a) Activitatea agenților economici privați din sectoarele vulnerabile este strict reglementată și controlată de stat.
- b) Sectorul privat a elaborat și aprobat coduri de conduită internă/scheme de autoreglementare a activității.
- c) Colaborarea instituțională și schimbul de informații la nivel local și național, în special între inspectorii de muncă și ofițerii de urmărire penală consolidată.

3.3. Asistența socială și protecția victimelor și prezumatelor victime ale TFU

3.3.1. Identificarea și referirea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane

Obiectiv general: Consolidarea cooperării sistemice între instituțiile abilitate în identificarea victimelor și prezumatelor victime ale tuturor formelor de TFU.

Impact așteptat: Mecanism sistemic de cooperare în identificarea, referirea și asistența victimelor și prezumatelor victime ale TFU dezvoltat și aplicat.

Rezultate așteptate:

- a) Specialiștii SNR instruiți și dispun de mecanisme eficiente de identificare a victimelor și potențialelor victime ale TFU.
- b) Mecanism instituit și instituție competentă identificată în oferirea statutului prezumatei victime a TFU.
- c) Proceduri consolidate de documentare a victimelor și prezumatelor victime ale TFU.
- d) Prezumatele victime ale TFU beneficiază de o perioadă de reflecție de minimum 30 de zile, în conformitate cu prevederile cadrului legal și evidența acestora asigurată. Materiale informative despre drepturile victimelor TFU actualizate și distribuite.
- e) Capacități consolidate a specialiștilor din instituțiile abilitate în identificarea victimelor printre străini, în special refugiații și solicitanții de azil.
- f) Serviciu primar mobil creat și pilotat în vederea identificării timpurii a cazurilor de TFU, în special copii.

3.3.2. Repatrierea

Obiectiv general: Consolidarea capacităților instituționale, inclusiv MDOC ale Republicii Moldova în eficientizarea procedurii de repatriere.

Impact așteptat: Repatrierea victimelor, persoanelor adulte și copii în situație de dificultate în siguranță.

Rezultate așteptate:

- 1) Specialiști din administrația publică centrală și locală instruiți în aplicarea procedurilor de repatriere.
- 2) Mecanismele de utilizare a resurselor financiare sunt adaptate la natura și contextele de organizare a misiunilor de repatriere.

3.3.3. Reabilitarea și reintegrarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU

Obiectiv general: Accesul victimelor și prezumatelor victime ale TFU la asistență socială și protecție calitativă.

Impact așteptat: Tuturor victimelor și prezumatelor victime ale TFU identificate le sunt asigurate accesul la servicii calitative.

Rezultate așteptate:

- a) Servicii (publice) sociale dezvoltate, inclusiv mijloace financiare alocate pentru aceste scopuri.
- b) Programe de asistență și protecție pe termen lung pentru reabilitarea și re/integrarea victimelor și prezumatelor victime ale TFU, dezvoltate și aplicate, în special în cazul copiilor.
- c) Programe de dezvoltare a abilităților antreprenoriale și re/integrarea victimelor și prezumatelor victime pe piața forței de muncă realizate.
- d) Mecanism consolidat de referire a beneficiarilor din cadrul SNR de către specialiștii competenți și cooperarea eficientă între cele trei nivele ale SNR (comunitar, raional și național).
- e) Persoanele cu disabilități de auz informate despre fenomenul TFU, consecințele acestuia și drepturile lor la asistență și protecție în acest context.

3.4. Pedepsirea

3.4.1. Urmărirea penală și judecarea cauzelor

Obiectiv general: Consolidarea procesului de investigare, urmărire penală și procesului judiciar conform standardelor internaționale de justiție penală.

Impact așteptat: Procesul de investigare, urmărire penală și procesul judiciar consolidat conform standardelor internaționale de justiție penală.

Rezultate așteptate:

- a) Specialiști din cadrul organelor de drept calificați.
- b) Interacțiune și schimb de informație rapid între instituțiile implicate în cadrul procesului penal în cauzele TFU.

- c) Organe de drept specializate bine structurate, abilitate cu atribuții și echipate corespunzător necesităților.
- d) CCTP subordonat direct șefului IGP al MAI și strategie de dezvoltare instituțională aprobată.
- e) Procedura de efectuare a investigațiilor financiare, în vederea confiscării proprietății dobândite prin comiterea de infracțiuni de TFU în favoarea statului (redistribuirea anumitor resurse pentru compensarea financiară), precum și a investigațiilor cu privire la utilizarea tehnologiei informaționale dezvoltată.
- f) Pedepse echitabile aplicate infracțiunilor săvârșite.

3.4.2. Protecția victimelor și a martorilor în procesul penal

Obiectiv general: Consolidarea sistemului de protecție a victimelor și martorilor potrivit normelor internaționale.

Impact așteptat: Dreptul la securitatea vieții și integritatea corporală a victimelor și martorilor este realizat în procesul penal conform normelor internaționale.

Rezultate așteptate:

- a) Norme legale explicite care ar asigura o asistență juridică garantată de stat calificată pentru victimele adulte ale TFU aprobate și aplicate.
- b) Victimele și martorii sînt informați despre drepturile lor în procesul penal.
- c) Audieri repetate neîntemeiate a victimelor și martorilor TFU adulți și copii neadmise.
- d) Standarde pentru funcționarea camerelor de audieri a minorului victimă/martor elaborate și aprobate.

3.4.3. Restabilirea drepturilor victimelor TFU și acordarea compensațiilor

Obiectivul general: Asigurarea drepturilor victimelor TFU la compensare și despăgubiri în corespundere cu prejudiciul suportat

Impactul așteptat: Mecanisme consolidate pentru asigurarea satisfacției echitabile a victimelor TFU.

Rezultate așteptate:

- a) Mecanism funcțional de compensare și despăgubire a victimelor TFU.
- b) Victimele sunt informate despre mecanismul de compensare.
- c) Institutul acțiunii civile pe cauzele TFU eficient aplicat.

3.5. Parteneriat internațional

Obiectiv general: Consolidarea cooperării între autoritățile competente, partenerii de implementare din țările de destinație, tranzit și origine în vederea eficientizării prevenirii și combaterii TFU.

Impact așteptat: Asistență internațională eficientă pe cazurile de TFU și infracțiunile conexe și cooperare eficientă între organele de drept și alte instituții similare din țările de destinație.

Rezultate așteptate:

- a) Investigații internaționale realizate, inclusiv și de către Echipele comune de investigații. Asistență în domeniul prevenirii și combaterii TFU, oferită de organizațiile internaționale și europene specializate (INTERPOL, SELEC, etc.) și structurile UE (EUROPOL, EUROJUST, FRONTEX)
- b) Victime identificate, asistate și repatriate în colaborare cu instituțiile similare din țările de destinație, inclusiv cu suportul partenerilor de implementare, în baza acordurilor semnate
- c) Instrumente de cooperare stabilite cu autoritățile competente din țările de tranzit, destinație, origine

IV. ESTIMAREA IMPACTULUI ȘI A COSTURILOR

Prezenta Strategie vine să răspundă angajamentelor Guvernului Republicii Moldova, asumate prin ratificarea instrumentelor internaționale, cu privire la prevenirea și combaterea eficientă a TFU, în

vederea respectării drepturilor cetățenilor la o viață sigură. Actualmente încă se observă feminizarea sărăciei care menține numărul victimelor și potențialelor victime ale traficului de femei, a exploatării sexuale și a prostituției forțate, impunând femeile la o dependență financiară și mai mare. Crește în ultimii ani numărul victimelor exploatate prin muncă și exploatate în țară. Se atestă și întinerirea vârstei victimelor, apar noi forme de exploatare, care urmează a fi criminalizate în cadrul legal național. Prin urmare, Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei va reflecta acțiuni concrete pentru descurajarea cererii acestor fenomene și va oferi un nou impuls în consolidarea drepturilor omului, în special al femeii și promovarea egalității de gen.

Impactul socio-economic al implementării Strategiei constă în dezvoltarea mecanismelor viabile de asistență și protecție calitativă a victimelor și prezumatelor victime pentru reabilitarea și re/integrarea socio-economica a acestora și în special crearea condițiilor favorabile pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a victimelor TC. Prevenirea fenomenului TFU prin consolidarea eforturilor specialiștilor instituțiilor competente, a partenerilor de dezvoltare, societății civile va contribui la diminuarea consecințelor fenomenului dat asupra ființei umane, în special femei și copii. Totodată, investigarea, urmărirea penală și sancționarea persoanelor care au comis infracțiuni de TFU va contribui la restabilirea drepturilor victimelor TFU și prin compensarea prejudiciilor morale și materiale, prin asigurarea echității sociale.

Impactul financiar:

În vederea finanțării Centrelor/serviciilor de plasament ale victimelor și prezumatelor victime ale TFU, reptarierilor, serviciului de asistență telefonică gstatuită pentru copii „Telefonul Copilului” 116 111 în bugetul de stat sunt planificate aproximativ 9500.0 mii lei. Totodată, de la bugetul de stat sunt finanțate și Centrele de plasament și reabilitare pentru copii de vârstă fragedă din mun. Chișinău și Bălți în sumă de 36095,5 mii lei. La fel de la bugetul de stat sunt finanțate și achitate alocații de integrare sau reintegrare, serviciile de orientare și formare profesională, serviciile de informare și consiliere profesională – 700.0 mii lei, sunt prevăzute resurse pentru documentarea acestor categorii de beneficiari. În cadrul Procuraturilor au fost create din resursele bugetul de stat - Camerele de audiere a copiilor victime/ martori ai infracțiunilor (922,9 mii lei).

De la Fondul asigurări obligatorii de asistență medicală sunt contractate și finanțate 37 CSPT în cuantum total de circa 10,9 mln. lei și 37 CCSM în cuantum total de circa 13,5 mln. lei.

Suplimentar la aceste resurse mai este necesar de avut acoperire financiară asigurată de la bugetul de stat pentru următoarele: Consolidarea Unității naționale de coordonare a SNR (_? mii lei), completarea statului de personal al Ministerului Justiției cu o unitate în vederea asigurării realizării atribuțiilor ministerului la implementare a mecanismului de compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune (110 mii lei), extinderea PC COCS (minimum cu 3 unități) conform legislației cu privire la salarizarea procurorilor. De asemenea sunt necesare resurse financiare pentru realizarea campaniilor de informare, inclusiv editarea materialelor (500.0 mii lei). Pentru modernizarea infrastructurii pentru combaterea TFU, în special a bazei materiale și tehnice a CCTP este necesară suma de 2250,1 mii lei.

Mijloacele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei Strategii vor fi evaluate periodic și detaliate în procesul de punere în aplicare, în conformitate cu măsurile propuse în cadrul planurilor naționale și instituționale de acțiune pentru implementarea acesteia. Strategia va fi luată în considerare la elaborarea planurilor bugetare pe termen mediu ale activității autorităților/instituțiilor publice competente în conformitate cu legislația în vigoare.

V. Analiza SWOT

Factori posibili de influențare (puncte forte și slabe a mediului intern, precum și oportunități și amenințări a mediului extern) la realizarea Strategiei date sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Puncte forte	Puncte slabe

1. Secretariatului permanent este o subdiviziune în cadrul statutului de personal al Cancelariei de Stat cu misiunea de asigurare a activității organizatorice a Comitetului național prin coordonarea și realizarea managementului eficient al politicilor naționale de prevenire și combatere a TFU în vederea realizării obiectivelor CN CTFU, precum și consolidarea colaborării cu autoritățile publice, partenerii de dezvoltare și cu instituțiile similare din alte state în vederea dezvoltării mecanismului național și transnațional de cooperare în domeniu. 2. Organele consultative de coordonate a politicii în domeniul prevenirii și combaterii TFU la nivel național și local cu participarea misiunilor/organizațiilor internaționale societatea civilă active în domeniu. 3. Cadrul legal armonizat la standardele internaționale și regionale în domeniul anti-trafic. 4. Specialiști ai instituțiilor competente în domeniul de prevenire și combatere a TFU pregătiți. 5. Mecanismul dezvoltat de coordonare și referire a asistenței și protecției victimelor și potențialelor victime ale TFU în cadrul SNR, (Unitatea națională de coordonare/UNC a SNR și echipele multidisciplinare teritoriale/EMT) 6. CCTP subdiviziune a INI, IGP, MAI cu abilități în investigație proactivă a cazurilor de TFU și crimelor conexe, precum și în monitorizarea și analiza stării și dinamicii infracționale și a tendințelor fenomenului TFU. 7. Reforma PG, care a consolidat secția specializată pentru combaterea TFU cu abilități de monitorizare și coordonare a politicilor în domeniul combaterii infracțiunilor de TFU și crimelor conexe și crearea PC COCS cu atribuții de conducere și exercitare a urmăririi penale pe cauzele de TFU și crime conexe. 8. Funcționarea CAP și a 6 centre regionale de plasament pentru victimele și prezumatele victime ale TFU, centrul de plasament în	1. Reforma Cancelariei de Stat și reducerea unei unități de personal, fluctuația cadrelor și neplanificarea resurselor financiare în CBTM pentru realizarea activităților planificate de către SP. 2. Reformele administrative, alegerile parlamentare și locale, neimplicarea suficientă a specialiștilor în realizarea competențelor. 3. Cadrul normativ de aplicare a prevederilor legale subdezvoltat. 4. Tendințe noi ale fenomenului TFU și forme noi de exploatare necriminalizate în cadrul legal național. 5. SNR nu este instituționalizat prin lege, lipsa mecanismului de acordare a statutului prezumatelor victime ale TFU și activitatea EMT necorespunzătoare competențelor. 6. Subordonarea ierarhică multiplă a CCTP în cadrul MAI, fluctuația cadrelor, dotarea insuficientă cu echipament modern. 7. Crearea PC COCS cu un număr insuficient de specialiști, care necesită instruiți specializate. 8. Mecanismele de contractare a serviciilor subdezvoltate. 9. Un număr limitat de parteneriate de cooperare locale. Acordul de colaborare încheiat între 3 instituții ale APC și 3 organizații ale partenerilor depășit de timp. Proiectele de acorduri de colaborare cu Federația Rusă și Ucraina nu sunt semnate.
--	---

regim de urgență pentru copii victime a TC, finanțate de la bugetul de stat cu tranșesul către bugetele locale. 9. Parteneriate de cooperare în domeniu național și internațional stabilite.	
Oportunități	Amenințări
1. Instrumentele internaționale și regionale care reglementează domeniul prevenirii și combaterii TFU 2. Prevenirea și combaterea TFU este un subiect inclus în agendă dialogului RM-UE, regăsindu-se în textul Acordului de Asociere RM-UE (art.16) și în lista priorităților Agendei de Asociere 2017-2019, PNADO 2017-2021 3. Prevenirea și combaterea TFU a fost recunoscută de ONU că una din prioritățile cooperării internaționale - un obiectiv separat (8.7.) al Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă până la anul 2030. 4. Evaluarea Guvernului Republicii Moldova de către GRETA, Departamentul de Stat al SUA, UNODC, etc. în domeniul vizat consolidează eforturile actorilor antitrafic. 5. Susținerea Guvernului de către Comunitatea de donatori și partenerii de dezvoltare în implementarea politicilor din domeniu. 6. Echipile comune de investigație, instrument eficient pentru urmărirea și instrumentarea cazurilor de TFU.	1. Nu sunt reglementate legal noile forme de exploatare și noile tendințe în domeniu. 2. Mecanismul transnațional de referire a beneficiarilor în statele de origine și destinație subdezvoltat. 3. Finanțarea subdezvoltată a acțiunilor pentru prevenirea și combaterea TFU. 4. Indicatorii de evaluare nu răspund în totalitate politicilor în domeniu, aplicate de către țările de origine. 5. Republica Moldova nu a fost inclusă în proiectele internaționale, finanțate de către Comisia Europeană (GLO.ACT - there is "up to 15 countries") și în proiectul CoE / ICMPD privind cooperarea transnațională în identificarea și referirea către asistență a victimelor TFU (destinat țărilor membre ale UE). 6. Țările de destinație sunt mai puțin interesate în crearea Echipelor comune de investigare. Tergiversarea executării comisiilor rogatorii.

VI. ETAPELE DE IMPLEMENTARE. PROCEDURI DE MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Implementarea Strategiei se va realiza în două etape:

- **Etapa I** - **anii 2018-2020;**
- **Etapa II** - **anii 2021-2023.**

În scopul implementării prezentei Strategii a fost elaborat Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 în vederea implementării Strategiei (**Etapa I**). Planul pentru **Etapa II** va fi elaborat la sfârșitul anului 2020.

Activitățile de monitorizare privind implementarea prezentei Strategii și a Planurilor de acțiuni vor fi realizate după cum urmează:

- a) semestrial și anual, prin elaborarea notelor informative și a rapoartelor detaliate de analiză a gradului de implementare a prevederilor strategiei în baza indicatorilor și a rezultatelor stabilite;
- b) după prima etapă de implementare (la mijloc de termen) va elaborat raport pentru 3 ani;
- c) după finalizarea perioadei de realizare a strategiei va elaborat raport pentru 6 ani.

Rapoartele anuale și periodice, precum și raportul final privind monitorizarea realizării Strategiei sunt elaborate de către SP în baza informațiilor și datelor furnizate de către autoritățile/instituțiile publice competente și a partenerilor de implementare, societății civile, etc. cu suportul de expertiză a comunității donatorilor. Rapoartele de monitorizare sunt prezentate spre examinare și aprobare membrilor CN CTFU și ulterior sunt expediate Guvernului Republicii Moldova. Rapoartele de monitorizare sunt publice și vor fi disponibile pe pagina www.antitrafic.gov.md.

Obiectivele specifice și activitățile pentru realizarea prezentei Strategii sunt incluse în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 în vederea implementării Strategiei (Anexa 2), iar pentru perioada anilor 2021-2023 va fi elaborat de Guvern un alt Plan de acțiuni ca o continuitate la acesta, în vederea abordării tuturor problemelor identificate în Strategie.

LISTA ABREVIERILOR:

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
APC – autoritate publică centrală
APL – autoritate publică locală
ATOFM – Agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă
CAP – Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU
CBTM – Cadrul bugetar pe termen mediu
CCSM- Centrul comunitar de sănătate mintală
CCTP – Centrul pentru combaterea traficului de persoane
CI „La Strada” – Asociația Obștească Centrul internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeii „La Strada”
CN CTFU – Comitetul național pentru combaterea TFU
CNA – Centrul Național Aticorupție
CNAM - Compania Națională de Asigurări în Medicină
CoE – Consiliul Europei
CP – Codul penal
CPP – Codul de procedură penală
CSPT – Centrul de sănătate prietenos tinerilor
CT– Comisia teritorială pentru combaterea traficului de ființe umane
DPF – Departamentul Poliției de Frontieră
EMT – echipa multidisciplinară teritorială
EUBAM – Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina
EUROJUST – Agenția Uniunii Europene de Cooperare în Materie de Justiție Penală
EUROPOL – Oficiului European de Poliție
FRONTEX – Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă
GRETA – Grupul de experți independenți privind combaterea traficului de persoane din cadrul Consiliului Europei
GTC – Grupul tehnic coordonator al SP al CN CTFU
ICMPD – Centrul Internațional pentru Dezvoltare a Politicii în domeniul Migrației
IGP – Inspectoratul General al Poliției
INI – Inspectoratul Național de Investigație
INJ – Institutul Național al Justiției
INTERPOL – Organizația Internațională de Poliție Criminală
MAEIE – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MMPSF – Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MSMPS - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
OI – Organizație internațională
OIM – Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație în Moldova
ONG – Organizație nonguvernamentală
ONU – Organizația Națiunilor Unite
PC COCS – Procuratura pentru combaterea criminalității organizate și cauze speciale
PG – Procuratura Generală
SELEC – Centrul Sud-Est European de Aplicare a Legii
SIAAS – Sistemul Informațional Automatizat Asistența Socială
SIS – Serviciul de Informații și Securitate
SNR – Sistemul național de referire
SP– Secretariat Permanent al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane
Strategia - Strategia Națională de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru perioada (2018-2023)
SV – Serviciul vamal
TC – Trafic de copii
TFU – Trafic de ființe umane

UAT– Unitatea administrativ-teritorială

UE – Uniunea Europeană

UNC – Unitatea națională de coordonare

UNODC – Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate